

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat. Pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 o powierzchni 5780,6 ha został zatwierdzony Decyzją Wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, czwarty zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (**notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669**) (Dz.U.U.E.L. 2011 Nr 33 poz.146) – nieobowiązująca. Obecnie obowiązuje Decyzja Wykonawcza Komisji Europejskiej z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2013) 7358) (2013/741/UE).

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty - Projektowany Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 (zwany dalej Obszarem) leży na terenie województwa świętokrzyskiego, łódzkiego i mazowieckiego pokrywając swym zasięgiem fragmenty następujących jednostek administracyjnych:

- gminy w woj. świętokrzyskim: Blizyn, Fałków, Końskie, Stąporków, Radoszyce, Ruda Maleniecka, Smyków;
- gminy w woj. łódzkim: Aleksandrów, Paradyż, Żarnów;
- gminy w woj. mazowieckim: Chlewiska.

Obszar zaprojektowano w celu zachowania we właściwym stanie ochrony następujących siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt wymienionych w Załącznikach I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

Przedmiotem ochrony w obszarze są następujące siedliska przyrodnicze oraz gatunki zwierząt:

Siedliska przyrodnicze:

- **2330** Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus, Agrostis*);
- **3150** Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*;

- **3260** Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*);
- **4030** Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio-Callunion*, *Calluno-Acrostaphylion*);
- ***6230** Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie);
- **6410** Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- **6510** Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- **7140** Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*);
- **7150** Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*;
- **9110** Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*);
- **91D0** Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i *brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne*);
- ***91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe);
- **91P0** Wyżynny jodłowy bór mieszany (*Abietetum polonicum*);
- **91T0** Sosnowy bór chrobotkowy (*Cladonio-Pinetum* i chrobotkowa postać *Peucedano-Pinetum*)

Gatunki zwierząt:

- **1037** Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*;
- **1042** Zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*;
- **6177** Modraszek telejus *Maculinea (Phengaris) teleius*;
- **1060** Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- **1065** Przeplatka aurinia *Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia*;
- **1032** Skójka gruboskorupowa *Unio crassus*;
- **1166** Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)*;
- **1188** Kumak nizinny *Bombina bombina*;
- **1308** Mopek *Barbastella barbastellus*;
- **1324** Nocek duży *Myotis myotis*;
- **1337** bóbr europejski *Castor fiber*;
- **1355** wydra *Lutra lutra*,

- **1098** Minogi czarnomorskie *Eudontomyzon spp.*;
- **5339** Różanka *Rhodeus sericeus amarus*;
- **1145** Piskorz *Misgurnus fossilis*;
- **1149** Koza *Cobitis taenia*;
- **1163** Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*;

Plan zadań ochronnych został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru rozpoczęły się w sierpniu 2012 r., w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach V osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007 – 2013, działania 5.3 „Opracowywanie planów ochrony”.

Przeprowadzone w trakcie prac nad planem zadań ochronnych rozpoznanie obszaru pozwoliło uzyskać dane na temat siedliska przyrodniczego 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), które do tej pory nie stanowiło przedmiotu ochrony w obszarze. Powyższe pozwala na wnioskowanie o zaktualizowanie Standardowego Formularza Danych dla Obszaru.

W trakcie prac nad projektem planu zadań ochronnych dla wybranych siedlisk przyrodniczych zweryfikowana została wielkość powierzchni. Weryfikowano wskazane w SDF obszaru oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony. Przeanalizowano przebieg granic Obszaru i zaproponowano korekty przebiegu, tak aby nawiązywały do granic działek ewidencyjnych lub oddziałów i wydzieleni leśnych.

Projekt planu zadań ochronnych został opracowany w celu utrzymania lub odtworzenia i utrzymania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Siedliskowej.

Na podstawie prac terenowych dokonano analizy stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, a następnie przeanalizowano zagrożenia dla powyższych przedmiotów ochrony. Na tej podstawie ustalono cele i wskazano działania ochronne dla siedlisk przyrodniczych i

gatunków będących przedmiotami ochrony w konkretnych miejscach ich występowania. Zasadniczym celem ochronnym w Dolinie Czarnej jest zachowanie, a miejscami odtworzenie i utrzymanie chronionych siedlisk murawowych, leśnych, wodnych i bagiennych oraz związanych z nimi gatunków zwierząt.

Zaplanowano również monitoring stanu przedmiotów ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych. Tam gdzie było to uzasadnione zaproponowano uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony. W części wynikało to z faktu, że termin wykonywania prac terenowych nie był optymalny dla niektórych przedmiotów ochrony (np. motyle i płazy), podstawowymi źródłami informacji o nich były dane literaturowe, obserwacje i informacje uzyskane od członków ZLW oraz od innych zainteresowanych osób. Zaprojektowanie kompletu działań ochronnych dla tych przedmiotów ochrony będzie możliwe po uzupełnieniu stanu wiedzy, wskazanym jako działanie ochronne.

Na potrzeby opracowania planu zadań ochronnych przeanalizowano wiele dokumentów (wymienionych w dokumentacji planu zadań ochronnych), szczególną uwagę poświęcono dokumentom planistycznym – studiom uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego gmin. Nie zaproponowano wskazań do zmian w tych dokumentach planistycznych.

W toku prac nad projektem planu zadań ochronnych stwierdzono konieczność sporządzania planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 w terminie do 10 lat od dnia obowiązywania zarządzenia. Opracowanie planu ochrony dla całego obszaru Natura 2000 wynika z potrzeb rozpoznania uwarunkowań hydrologicznych, w tym gospodarowania wodą w zlewni rzeki Czarna - co wykracza poza zakres przewidziany w planie zadań ochronnych. Powyższe rozpoznanie jest niezbędne dla pełnego zdiagnozowania potrzeb gospodarczego użytkowania zasobów wodnych i potrzeb zapewnienia zasobów wodnych przedmiotom ochrony. Istotne będzie określenie rozdziału dostępnych zasobów z sposób zapewniający zrównoważony rozwój. Ewentualne ograniczenie gospodarczego wykorzystywania dostępnych zasobów wodnych (ze względu na potrzeby przedmiotów ochrony) może wywoływać konflikty społeczne.

W związku z opracowywaniem projektu planu zadań ochronnych został powołany Zespół Lokalnej Współpracy (ZLW) ds. tworzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. W ramach prac ZLW zostały zorganizowane 3 jednodniowe spotkania w formie warsztatów. Pierwsze odbyło się w dniu 23 sierpnia 2012 r., w siedzibie Nadleśnictwa Ruda Maleniecka. Dwa pozostałe 23 października i 5 grudnia 2012 r. w siedzibie Starostwa Powiatowego w Końskich. Informacja o spotkaniach została przekazana zainteresowanym drogą elektroniczną oraz listownie. Członkami zespołu zostali m.in. przedstawiciele jednostek samorządowych, Lasów Państwowych, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodków Doradztwa

Rolniczego, Nadpilicznych Parków Krajobrazowych, Wojewódzkich Zarządów Melioracji i Urzędzeń Wodnych, lokalnej społeczności w tym użytkowników i właścicieli gruntów położonych w granicach Obszaru, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych, środowisk naukowych, ekspertów przyrodników oraz inne zainteresowane strony. Podczas spotkań omówiono zasady pracy nad projektem planu zadań ochronnych, przedstawiono obecny stan wiedzy o Obszarze i jego przedmiotach ochrony. Poza tym omawiano kwestie korekty granic Obszaru, SDF-u, zapisy dokumentów planistycznych oraz rzeczywiste i potencjalne zagrożenia, jakie zidentyfikowano w obszarze. Określono także cele działań ochronnych, ustalono działania ochronne oraz zasady i zakres monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa. W Biuletynie Informacji Publicznej i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi oraz w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (na tablicy ogłoszeń), a także w Gazecie Wyborczej - w wydaniach: kieleckim, łódzkim i radomskim z dnia 17 sierpnia 2012 r. ukazało się Obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach – działającego w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie, znak WPN.I.6320.4.2.2012.PW z dnia 10 sierpnia 2012 r. o przystąpieniu do opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru wraz z informacją o terminie i możliwości składania przez wszystkich zainteresowanych uwag i wniosków do projektu planu, w terminie od 3 do 24 kwietnia 2013 r. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dziennik Ustaw z 2013 roku pozycja 1235 ze zmianami) i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dziennik Ustaw z 2013 roku pozycja 627 ze zmianami). Obwieszczenie zostało również przekazane w celu jego upublicznienia do właściwych terytorialnie Urzędów Gmin.

Na etapie konsultacji społecznych do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 wpłynęły następujące uwagi:

W dniu 10 kwietnia 2013 r. pracownik Urzędu Miasta w Stąporkowie wystąpił z wnioskiem o udostępnienie na stronie internetowej dokładnych map obrazujących miejsca wykonywania działań ochronnych. Wniosek uwzględniono poprzez natychmiastowe udostępnienie map oraz odesłanie do tabeli nr 5 projektu planu zadań ochronnych.

W dniu 16 kwietnia 2013 r. Urząd Miasta w Stąporkowie wystąpił z wnioskiem o wyłączenie z obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 terenów położonych w mieście Stąporków (w szczególności zbiornika wodnego) oraz na terenach sołectw gminy gdzie nie stwierdzono występowania przedmiotów ochrony. Ponadto powyższy przesłany drogą elektroniczną wniosek przesłano jako pismo znak NOŚ.6070.3.2012 z dnia 22.04.2013 r. Wnioskujący wskazywał, że

proponowane zmniejszenie obszaru byłoby spełnieniem oczekiwań mieszkańców gminy. Wniosku *nie uwzględniono ponieważ korekta granic obszaru nie miałaby znaczenia dla ochrony przedmiotów* ochrony oraz nie powodowałyby zmiany możliwości użytkowania terenów proponowanych do wyłączenia. W zakresie zmian przebiegu granic zaproponowano jedynie ich techniczną korektę, tak aby nawiązywały do przebiegu granic działek ewidencyjnych lub oddziałów leśnych.

W dniu 16 kwietnia 2013 r. pracownik Nadleśnictwa Barycz wniósł o usunięcie zapisu potrzeby usunięcia śmieci z oddziału 213j – wskazując jako powód oczyszczenie ze śmieci tego terenu przez Nadleśnictwo oraz o korektę zapisów dotyczących składu zespołu lokalnej współpracy. Wnioski zostały uwzględnione. Zmieniono opisy w odpowiednich tabelach projektu planu zadań ochronnych. Uaktualniono także opisy przedstawiające skład zespołu lokalnej współpracy.

W dniu 18 kwietnia 2013 roku zostały wniesione uwagi i wnioski przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Świętokrzyski Oddział Regionalny, dotyczące braku podziału działań na fakultatywne i obligatoryjne, niewłaściwego wskazania ARiMR jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań, braku wskazania działek ewidencyjnych na których konieczne jest wykonanie działań ochronnych, niewłaściwego zaplanowania terminu wykonania działań ochronnych dla siedliska 6230. Wszystkie uwagi i wnioski zostały uwzględnione w planie zadań ochronnych. W projekcie zarządzenia działania na gruntach wchodzących w skład gospodarstw rolnych podzielono na obligatoryjne i fakultatywne, zweryfikowano podmioty odpowiedzialne za wykonanie działań oraz zweryfikowano poprawność działań.

W dniu 22.04.2013 r. Nadleśnictwo Przedbórz wniósł o dostosowanie przebiegu granic obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 do wydzieleń zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu. Uwagę uwzględniono proponując techniczną korektę przebiegu granic, tak aby nawiązywały one do granic oddziałów leśnych.

W dniu 22.04.2013 r. Nadleśnictwo Stąporków wniósł o:

- ujednoczenie wskazywania w tabeli 5 projektu planu zadań ochronnych miejsca wykonywania jako działek ewidencyjnych lub oddziałów leśnych;
- dostosowanie nazewnictwa i kodów przedmiotów ochrony do obowiązujących;
- zweryfikowanie miejsc występowania siedlisk przyrodniczych o kodach 9110 i 91D0 oraz siedliska modraszka telejusa na działkach Nadleśnictwa;
- dostosowanie przebiegu granic obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 do wydzieleń zgodnie z obowiązującym Planem Urządzenia Lasu.

Wnioski i uwagi Nadleśnictwa Stąporków uwzględniono w projekcie planu zadań ochronnych. Dostosowano nazewnictwo i zweryfikowano miejsca występowania przedmiotów ochrony i wykonywania działań ochronnych. Zaproponowano techniczną korektę przebiegu granic, tak aby nawiązywały one do granic oddziałów leśnych

W dniu 24 kwietnia 2013 roku zostały wniesione uwagi i wnioski przez Towarzystwo

Badań i Ochrony Przyrody w Kielcach, dotyczące metodyki i kompletności wykonanych prac inwentaryzacyjnych, zakresu i sposobu analizy opracowań planistycznych Organizacja wskazała na brak uzasadnienia wyłączenia z planów zadań ochronnych obszarów lasów państwowych. Ponadto wniesiono liczne uwagi szczegółowe dotyczące braków w ocenie stanu zachowania siedlisk, braku spójności celów i działań ochronnych, braku podziału na działania fakultatywne i obligatoryjne, nieprecyzyjności niektórych zapisów, nieokreślenia monitoringu dla wszystkich przedmiotów ochrony. Większość uwag i wniosków została uwzględniona w projekcie planu. Dostosowano nazewnictwo i zweryfikowano miejsca występowania przedmiotów ochrony i wykonywania działań ochronnych. Zaproponowano techniczną korektę przebiegu granic, tak aby nawiązywały one do granic działek ewidencyjnych lub oddziałów leśnych. Nie uwzględniono jedynie uwag dotyczących zakresu i metod wykonywania prac inwentaryzacyjnych. Plan zadań ochronnych nie wymaga zakresu szczegółowości przewidzianego dla planu ochrony.

W dniu 26 kwietnia 2013 roku Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi pismem znak ZG-7-732-N2000-11-/13 z dn. 23.04.2013 r. wniosła uwagi i wnioski wskazując, że stopień (jakość) wykonania konsultowanego dokumentu wskazuje na jego jedynie roboczy charakter w uwagach wskazano szereg szczegółowych uchybień w dokumentacji planu zadań ochronnych odnoszących się do błędów w nazwach przedmiotów ochrony, braku określenia lub nieprawidłowego określenia miejsc występowania przedmiotów ochrony, wskazania niewłaściwych podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych proponowanych działań oraz wyrażono wątpliwości do proponowanych działań. Ponadto wskazano na konieczność dostosowania przebiegu granic obszaru do granic oddziałów leśnych w Lasach Państwowych. Do ww. pisma dołączono opinie: Nadleśnictwa Opoczno znak ZG-4-732-8/13 z dn. 15.04.2013r., Nadleśnictwa Przedbórz znak Z-732-2/13 z dnia 11.04.2013 r. i Nadleśnictwa Smardzewice znak ZG-6-732-12/13 z dn. 12.04.2013 r. zawierające szczegółowe wskazania do poszczególnych części projektu planu zadań ochronnych. Uwagi i wnioski wyrażone w ww. pismach zostały uwzględnione. Zmodyfikowano zapisy projektu planu zadań ochronnych. Zweryfikowano nazewnictwo przedmiotów ochrony, ponownie przeanalizowano poprawność wskazania miejsc ich występowania i wskazania podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych działań. Zaproponowano także techniczną korektę przebiegu granic, tak aby nawiązywały do przebiegu oddziałów leśnych.

W dniu 26 kwietnia 2013 roku zostały wniesione uwagi i wnioski przez Klub Przyrodników (pismo z dnia 23.04.2013 r.), dotyczące metodyki i kompletności wykonanych prac inwentaryzacyjnych, zakresu i sposobu analizy opracowań planistycznych. Organizacja wskazała na brak uzasadnienia wyłączenia z planów zadań ochronnych obszarów lasów państwowych.. Ponadto wniesiono liczne uwagi szczegółowe dotyczące braków w ocenie stanu zachowania siedlisk, braku spójności celów i działań ochronnych, braku podziału na działania fakultatywne i obligatoryjne, nieprecyzyjności zapisów, nieokreślenia monitoringu dla wszystkich przedmiotów ochrony. Większość uwag i wniosków została uwzględniona w projekcie planu. Nie uwzględniono

uwag dotyczących zakresu i metod wykonywania prac inwentaryzacyjnych. Plan zadań ochronnych nie wymaga zakresu szczegółowości jaki przewidziano dla planu ochrony.

Po terminie konsultacji społecznych wpłynęły uwagi wniesione przez Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne (28 maja 2013). Niezależnie od wpływu tych uwag po terminie należy zauważyć, że ich treść w dużej mierze pokrywała się z uwagami i wnioskami wniesionymi w terminie konsultacji społecznych przez inne podmioty.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach ze względu na konieczność ujednoczenia zapisów wszystkich zarządzeń dotyczących planów zadań ochronnych w województwie świętokrzyskim, dokonał modyfikacji treści projektu zarządzenia wykonanego w trakcie prac nad planem zadań ochronnych. Ze względu na to konieczne było ponowne poddanie projektu „Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015” procedurze udziału społeczeństwa. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach, obwieszczeniem znak WPN.I.082.1.1.2014.PW.14 z dnia 03.03.2014 r., umożliwił zapoznanie się z projektem zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych wraz z projektem uzasadnienia oraz składanie zainteresowanym uwag i wniosków w trakcie trwania 21 dniowego okresu konsultacji społecznych tj. od 7 marca do 28 marca 2014 roku. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dziennik Ustaw z 2013 roku pozycja 1235 ze zmianami) i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dziennik Ustaw z 2013 roku pozycja 627 ze zmianami). Obwieszczenia zostały zamieszczone w Gazecie Wyborczej wydanie kieleckie i łódzkie oraz w Echu Dnia wydaniu regionalnym obejmującym zasięgiem województwo mazowieckie w tym powiat szydlowiecki i gminę Chlewiska. Obwieszczenie było wywieszone we wszystkich urzędach gmin, w tym w gminie Chlewiska. Ponadto z przekazanych informacji o miejscach wywieszenia obwieszczeń wynika, że były one wywieszone również w miejscach zwyczajowo przyjętych w sołectwach położonych w obszarze natura 2000.

Na etapie ponownych konsultacji społecznych do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 wpłynęły poniższe uwagi.

W dniu 28 marca 2014r. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zwróciła uwagę na:

- Poprawne stosowanie nazewnictwa obszaru. Poprawiono nazwę obszaru.
- Potrzebę uzupełnienia tabeli wskazującej punkty załamania granic obszaru o wiersze wskazujące rodzaj współrzędnych. Tabelę uzupełniono.
- Potrzebę uzupełnienia mapy obszaru o legendę. Mapę uzupełniono.
- Zastosowanie w załącznikach do zarządzenia niezrozumiałego zapis rozdzielającego siedliska przyrodnicze od gatunków. Zapisy wiersza rozdzielającego zmodyfikowano.
- niespójność kodów zagrożeń i ich opisu dla siedliska przyrodniczego o kodzie 91E0. Zweryfikowano opis zagrożeń.

- Wskazanie w załącznikach do zarządzenia siedlisk przyrodniczych nie będących przedmiotami ochrony. Niepoprawnie wskazane przedmioty ochrony usunięto z załączników.
- Niezrozumiały opis zagrożeń dla przedmiotów ochrony, dla których w trakcie prac nad planem zadań ochronnych nie zdołano zebrać danych, w tym zalotki większej czy kumaka nizinnego czy ryb. Zmodyfikowano opisy zagrożeń.
- Niepełny opis zagrożeń dla traszki grzebieniastej. Opis zagrożeń uzupełniono.
- Sformułowanie celu ochrony przedmiotów ochrony w brzmieniu „poprawa stanu siedliska” może powodować brak mierzalności osiągnięcia celu. Przedmioty ochrony będą monitorowane pod kątem stanu ochrony i realizacji celów ochrony zgodnie z obowiązującym monitoringiem. Jego stosowanie spowodować będzie systematyczne ocenianie wskaźników, zebrane w kolejnych latach dane można będzie zestawić i porównać - tym samym ocenić czy nastąpiła poprawa stanu.
- Brak mierzalności celu polegającego na „zwiększeniu zasobów martwego drewna w lesie oraz ograniczeniu występowania gatunków obcych”. Ponieważ do oceny stanu stosowane będą metodyki , których stosowanie wymusza ocenę stanu według wskaźników - to zebrane w kolejnych latach dane można będzie zestawić i porównać - tym samym ocenić czy nastąpiła poprawa.
- Brak doprecyzowania celu ochrony polegającego na uzupełnieniu stanu wiedzy, w tym brak określenia ewentualnych dalszych działań. Dalsze działania uzależnione będą od wyników rozpoznania terenowego - ewentualność ich podjęcia opisano w opisie działania ochronnego dla przedmiotów ochrony, dla których uzupełnienie stanu wiedzy zostało zaplanowane.
- W tabeli wskazującej działania ochronne wskazano na konieczność ponownego zweryfikowania podziału działań na obligatoryjne i fakultatywne, tak aby ostatecznie podział zaproponować tylko w odniesieniu do gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych. Zapisy tabeli zweryfikowano i zaproponowano podział na działania obligatoryjne i fakultatywne tylko w przypadkach, kiedy wśród działek wskazanych jako miejsca wykonywania działań ochronnych znalazły się działki (wszystkie lub część) wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Jednocześnie celem wyeliminowania ewentualnych nieporozumień zmodyfikowano wyjaśnienie pod załącznikiem nr 5, gdzie jednoznacznie wskazano, że podział dotyczy tylko gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych.
- W tabeli działań ochronnych wskazano potrzebę weryfikacji poprawności wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych. Zapisy tabeli zweryfikowano. Podmioty odpowiedzialne za wykonanie działań ochronnych wskazano zgodnie z wcześniejszymi wytycznymi.
- Za niezrozumiały uznano zapis działania dotyczącego monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów działań ochronnych polegający na ocenie stanu zachowania przedmiotów ochrony. Uznano, że zaproponowane zapisy mogą uniemożliwić

weryfikacje wykonywania działań ochronnych. Zgodnie z założeniami jakie ma spełnić wykonanie tego działania nie ma potrzeby bezpośredniego monitorowania prowadzenia działań ochronnych. monitorować należy osiąganie celów jakim służy ich wykonywanie. Stąd wykonywanie monitoringu zgodnego z metodyką i porównywanie poszczególnych wskaźników powinno umożliwić właściwą weryfikację.

- Zwrócono uwagę na brak doprecyzowania metodyki monitoringu np. monitoringu PMS. W projekcie unikano wskazania konkretnej metody monitoringowej, która może ulec zmianie w trakcie obowiązywania zarządzenia.

- Zwrócono uwagę na niezrozumiałe określenie terminów wykonywania monitoringu. Zapisy zmodyfikowano.

- Wskazano jako niezrozumiałe zastosowanie sformułowania „w szczególności poprzez” odnoszącego się do działań obligatoryjnych dotyczących utrzymania siedliska, gdzie wskazano przykłady działań niekorzystnych dla przedmiotów ochrony. Treść działań obligatoryjnych przygotowano na podstawie wcześniejszych wytycznych.

- W działaniu obligatoryjnym dla przedmiotu ochrony o kodzie 6230 zwrócono uwagę na zapis wskazujący konieczność koszenia areału siedliska - uznano że zamieszczone wskazanie powinno zostać ujęte wśród działań fakultatywnych. Wśród działań fakultatywnych wymieniono działanie polegające na koszeniu, w tym określono szczegóły jego wykonania. Niezależnie od powyższego uznano, że w działaniu obligatoryjnym należy wskazać minimalny zakres koszenia mieszczący się w pojęciu ekstensywnego użytkowania, który zapewni utrzymanie siedliska. Zaproponowany zapis mieści się we wcześniejszych wytycznych dotyczących formułowania działań ochronnych.

- Za niezrozumiałe uznano działanie fakultatywne ukierunkowane na ochronę siedliska przyrodniczego o kodzie 91T0 polegające na utrzymaniu zwarcia koron. Zapis zmodyfikowano.

- Dla siedlisk łąkowych oraz gatunków motyli wskazano jako niezrozumiałe umieszczenie w zapisie działania dotyczącego koszenia zwrotu „z zastrzeżeniem eliminacji trzciny”. Zapis umieszczono ze względu na dający się zaobserwować w siedliskach postępujący proces ekspansji tego gatunku. poniżej działania polegającego na koszeniu w tabeli umieszczone jest działanie polegające na eliminacji trzciny.

- Wskazano potrzebę uzupełnienia zapisu pod tabelą działań ochronnych dotyczącego określenia źródeł, na podstawie których określono miejsca prowadzenia działań. Uzupełnienie zapisu nie jest konieczne ponieważ nadleśnictwa, których dotyczą działania wymienione są w tabeli.

W dniu 25 marca 2014r. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi wniosła o uwzględnienie w zapisach planu zadań ochronnych „Ramowych wytycznych w sprawie projektowania zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszarów Natura 2000 na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych” zatwierdzonych przez Ministra Środowiska w dniu 21.03.2013 r. zgodnie z którymi

- ze środków własnych Lasów Państwowych finansowane mogą być zadania ochronne związane z gospodarką leśną;
- w pozostałych przypadkach czynności i działania w zakresie ochrony czynnej finansowane winny być z środków budżetowych lub innych zewnętrznych;
- organem odpowiedzialnym jest -ustanawiający plan zadań ochronnych
- powierzenie takich zadań nadleśnictwu przez dyrektora RDOŚ może nastąpić tylko po zapewnieniu środków finansowych.

Ponadto w piśmie poproszono o uwzględnienie uwag zgłoszonych odrębnymi pismami przez Nadleśnictwo Opoczno, Smardzewice i Przedbórz. Stanowisko wobec uwag zgłaszanych przez nadleśnictwa zamieszczono poniżej. W zakresie ww. uwag należy wyjaśnić, że powyżej przytaczane zapisy zaczerpnięto z dokumentu pod nazwą „Ramowe wytyczne w sprawie projektowania w planie urządzenia lasu zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszarów Natura 2000 na gruntach w zarządzie nadleśnictwa”. W zarządzeniu jako podmiot właściwy do wykonania wskazywano podmiot wykonujący prawa właścicielskie. W odniesieniu do wybranych zadań wskazano jako możliwe wykonywanie zadania po podpisaniu porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. Odnośnie wskazania Sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000 jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadań ochronnych to w zarządzeniu wskazano wykonawcę zgodnie z wytycznymi w zakresie sporządzania planów zadań ochronnych. Jednocześnie należy podkreślić, że w zakresie wykonywania działań ochronnych, zgodnie z powszechnie dostępną wiedzą, planowane jest możliwość ich finansowania również ze źródeł zewnętrznych - w tym z programów wsparcia.

w dniu 24.03.2014 r. Nadleśnictwo Opoczno wniosło o:

- Dostosowanie przebiegu granic obszaru Natura 2000 do granic wydzieleń leśnych. W planie zadań ochronnych zaproponowano korekty przebiegu granic obszaru polegające na ich dopasowaniu do podziału ewidencyjnego lub gospodarczego. Działanie takie zostanie podjęte w ramach składania wniosku o korektę granic obszaru Natura 2000.
- Dostosowanie wskazania podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych do zapisów „Ramowych wytycznych w sprawie projektowania w planie urządzenia lasu zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszarów Natura 2000 na gruntach w zarządzie nadleśnictwa”. W zarządzeniu jako podmiot właściwy do wykonania wskazywano podmiot wykonujący prawa właścicielskie. W odniesieniu do wybranych zadań wskazano jako możliwe wykonywanie zadania po podpisaniu porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. Odnośnie wskazania Sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000 jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadań ochronnych to w zarządzeniu wskazano wykonawcę zgodnie z wytycznymi w zakresie sporządzania planów zadań ochronnych.
- Wskazanie areału siedliska w oddziale leśnym wymienionym jako miejsce prowadzenia działania ochronnego. Zgodnie z wytycznymi w sprawie planu zadań ochronnych działania

ochronne należy wskazać w odniesieniu do działek ewidencyjnych lub wydzieleń leśnych. Dla orientacji do załącznika wskazującego działania ochronne wykonano mapy poglądowe obrazujące miejsca wykonywania działań ochronnych.

- Wykreślenie oddziału leśnego 195f położonego poza obszarem Natura 2000 z miejsc prowadzenia działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego o kodzie 91E0. Oddział usunięto.

W dniu 28 marca 2014r. Nadleśnictwo Smardzewice wniosło następujące spostrzeżenia:

- Zauważono, że punkty załamania granic w załączniku pierwszym do zarządzenia podano z różną dokładnością - ilością miejsc po przecinku. Różnica cyfr wskazanych po przecinku w komórce obrazującej punkt załamania granic wynika z przyjętej skali dokładności. Jeżeli w zestawie cyfr po przecinku kolejno w pozycji czwartej, trzeciej czy drugiej występowała cyfra „0” to jej zapisywanie w tabeli nie powodowało dokładniejszego wskazania punktu załamania - zera kasowano. Ponadto zawsze punkty załamania weryfikowalne są na referencyjnej warstwie w formacie shpfile.

- Wniesiono o uszczegółowienie wskazania miejsca wykonywania działań ochronnych w pododdziałach leśnych 187f, 187k, 187g, 190b, 195a, 195b o wskazanie wydzielenia. miejsca wykonywania działań ochronnych uszczegółowiono.

- Wniesiono o dostosowanie przebiegu granic obszaru do wydzieleń leśnych. W planie zadań ochronnych zaproponowano korekty przebiegu granic obszaru polegające na ich dopasowaniu do podziału ewidencyjnego lub gospodarczego. Działanie takie zostanie podjęte w ramach składania wniosku o korektę granic obszaru Natura 2000.

W dniu 24 marca 2014r. Nadleśnictwo Przedbórz wniosło o:

- W odniesieniu do działań ochronnych dla siedliska przyrodniczego o kodzie 7140 wskazano potrzebę uwzględniania zapisów „Ramowych wytycznych w sprawie projektowania w planie urządzenia lasu zadań z zakresu ochrony przyrody dla obszarów Natura 2000 na gruntach w zarządzie nadleśnictwa”. W zarządzeniu jako podmiot właściwy do wykonania wskazywano podmiot wykonujący prawa właścicielskie. W odniesieniu do wybranych zadań wskazano jako możliwe wykonywanie zadania po podpisaniu porozumienia ze sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000. Odnośnie wskazania Sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000 jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie zadań ochronnych to w zarządzeniu wskazano wykonawcę zgodnie z wytycznymi w zakresie sporządzania planów zadań ochronnych.

- Poproszono o wyjaśnienie wątpliwości dotyczących podziału działań na obligatoryjne i fakultatywne w sytuacji kiedy jako miejsca wykonywania działań ochronnych wskazano jednocześnie działki wchodzące w skład gospodarstw rolnych i oddziały leśne. W wyniku wniesionych uwag zapis dotyczący podziału zadań na obligatoryjne i fakultatywne zmodyfikowano.

W dniu 28 marca 2014r. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Świętokrzyski Oddział Regionalny Biuro Kontroli na Miejscu przesłała pismo w którym wskazała na różnice pomiędzy

kończącym się i planowanym do wdrożenia programem rolno środowiskowym w kontekście opracowanego projektu planu zadań ochronnych. poproszono o ujednoczenie zapisów z programem rolnośrodowiskowym. Zapisy zarządzenia skonstruowano w taki sposób, aby było możliwe zastosowanie działań zgodnych z nowym programem rolnośrodowiskowym poprzez zapis: „...*lub prowadzić użytkowanie zgodnie z wymogami pakietu rolnośrodowiskowego, ukierunkowanego na ochronę siedliska ...*”. Niezależnie od powyższego w projekcie zarządzenia wskazano działania, które powinny być optymalne dla przedmiotów ochrony.

W dniu 28 marca 2014 r. Urząd Miasta i Gminy Końskie wniósł o modyfikacje opisu zagrożenia wskazanego dla siedliska przyrodniczego o kodzie 3260. wniosek uzasadniono możliwymi konsekwencjami dla wykonywania praw właścicielskich dla zbiornika Sielpia oraz w związku z nałożonymi obowiązkami utrzymania koryta rzeki Czarnej i Czarnej Taraski. Poproszono także o dokładne wskazanie miejsc gdzie wymienione zagrożenia występują. Opis zagrożeń zmodyfikowano, zaś dokładne wskazanie miejsc, do których opis zagrożeń się odnosi jest zamieszczone w tabeli zawierającej opis działań ochronnych.

W dniu 28 marca 2014r. Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Miejski w Skarżysku przesłała poniższe spostrzeżenia:

- Wniesiono o zmiany w zasadach finansowania wykonywania projektów planów zadań ochronnych. Wniosek nie dotyczy konsultowanego zarządzenia.
- Wskazano braki w wiedzy o przedmiotach ochrony obszaru. W zarządzeniu przewidziano działania polegające na uzupełnieniu stanu wiedzy wobec przedmiotów ochrony których nie zdołano wystarczająco ocenić.
- Wskazano potrzebę uzupełnienia zagrożeń dla siedlisk torfowisk przejściowych i borów bagiennych o dopisanie do listy zagrożeń istniejących zagrożenia z pozycji zagrożeń potencjalnych. Zagrożenia w zarządzeniu zostały właściwie wskazane.
- Wniesiono o dodanie działania ochronnego dla siedlisk torfowisk przejściowych i borów bagiennych polegającego na uzupełnieniu stanu wiedzy. Przedmiotowe siedliska przyrodnicze zostały wystarczająco rozpoznane. Ponadto w trakcie obowiązywania zarządzenia będą monitorowane - co przyczyni się do uaktualniania danych.
- Wniesiono o poszerzenie areалу prowadzenia działań ochronnych o sąsiadujące z torfowiskami i borami bagiennymi oddziały leśne i strefy buforowe. Ponadto wskazano potrzebę wyłączenia z użytkowania tych miejsc. Działania ochronne zaplanowano w skali i w miejscach, gdzie ich podjęcie jest niezbędne dla poprawy i utrzymania dobrego stanu ochrony przedmiotów ochrony.
- Wniesiono o całkowite wyłączenie torfowisk i stref ok. 30 m od ich granic z prowadzenia gospodarki leśnej, w tym prowadzenia zrywki drewna. Działania ochronne zaproponowano w skali i miejscach właściwie dla osiągnięcia celów ochrony. Ponadto należy wziąć pod uwagę, że w trakcie monitoringu uzyskiwane będą dane o stanie zachowania tych siedlisk przyrodniczych. Jeżeli z uzyskanych informacji wyniknie potrzeba modyfikacji zaplanowanych działań ochronnych, to zostaną podjęte odpowiednie działania.
- Wniesiono o przyłączenie do obszaru Natura 2000 torfowisk przejściowych i borów bagiennych

znajdujących się na północ od miejscowości Stąporków - Korpusy. Wnioski o poszerzenie granic obszaru będą wysyłane po zebraniu danych naukowych umożliwiających uzasadnienie takich wniosków. Do tego czasu działania takie podejmowane mogą być niezależnie od zapisów zarządzenia.

- Wniesiono o podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu siedlisk przelatki aurinii. Działania zaproponowane w zarządzeniu mają służyć poprawie stanu ochrony tego motyla.
- Wniesiono o dodanie działań ochronnych polegających na rozpoznaniu występowania chrząszczy saproksylicznych. Działania ochronne w obszarze wykonuje się dla przedmiotów ochrony obszaru. Wymienione owady nie są przedmiotami ochrony.

W dniu 28.03.2014 r. Towarzystwo Badan i Ochrony przyrody wniosło poniższe uwagi:

- Wniosek skrócenie terminu wykonania działania polegającego na uzupełnieniu wiedzy o przedmiotach ochrony. Termin zmieniono.
- Wniesiono o dodanie działania ochronnego dla siedlisk torfowisk przejściowych i borów bagiennych polegającego na uzupełnieniu stanu wiedzy. Przedmiotowe siedliska przyrodnicze zostały wystarczająco rozpoznane. Ponadto w trakcie obowiązywania zarządzenia będą monitorowane - co przyczyni się do uaktualniania danych.
- Wniesiono o przyłączenie do obszaru Natura 2000 torfowisk przejściowych i borów bagiennych znajdujących się poza obszarem. Wnioski o poszerzenie granic obszaru będą wysyłane po zebraniu danych naukowych umożliwiających uzasadnienie takich wniosków. Działania takie podejmowane mogą być niezależnie od zapisów zarządzenia.
- Wskazano potrzebę uzupełnienia zagrożeń dla siedlisk torfowisk przejściowych i borów bagiennych o dopisanie do listy zagrożeń istniejących zagrożenia z pozycji zagrożeń potencjalnych. Zagrożenia w zarządzeniu zostały właściwie wskazane.
- Wniesiono o całkowite wyłączenie torfowisk i stref ok. 30 m od ich granic z prowadzenia gospodarki leśnej, w tym prowadzenia zrywki drewna. Działania ochronne zaproponowano w skali i miejscach właściwie dla osiągnięcia celów ochrony.
- Wniesiono o podjęcie działań polegających na wykupie gruntów rolnych i podjęciu działań ochrony czynnej przez sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000 - zmierzających do poprawy stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Działania zaproponowane w zarządzeniu mają służyć poprawie stanu ochrony przedmiotów ochrony. Celem weryfikacji ich skuteczności prowadzony będzie monitoring. Jego wyniki będą wskazywały ewentualną potrzebę modyfikacji działań ochronnych.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 ze zmianami), uzgodniony przez:

- Wojewodę Świętokrzyskiego w dniu 24 kwietnia 2014 r.
- Wojewodę Łódzkiego w dniu 24 kwietnia 2014 r.
- Wojewodę Mazowieckiego w dniu 28 kwietnia 2014 r.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, ze środków sprawującego nadzór nad obszarem Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania, w tym programów wsparcia np. Programu Rolnośrodowiskowego. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 15000000 zł. Kwota ta nie uwzględnia kosztów związanych z modyfikacją metod gospodarowania na siedliskach przyrodniczych zlokalizowanych na terenach leśnych. Koszt działań z zakresu monitoringu działań ochronnych (monitoring stanu siedlisk) i uzupełnienia wiedzy szacunkowo wyniesie około 90000 zł.

Wydanie aktu normatywnego nie powinno skutkować wpływem na rynek pracy. Akt ten nie wpłynie w sposób istotny na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw i rozwój regionalny.